

не можуть бути замінені іншими речами. Тут виникає й питання про відшкодування моральної шкоди внаслідок протиправного позбавлення її власника.

Таким чином, правовий режим речей охоплює ряд чинників, які визначають правові наслідки володіння, користування та розпорядження ними, порядок відчуження та зміст ризиків і тягара утримання.

УДК 331.109:347.824 (043.2)

Козирєва В. П.,
к.ю.н., доцент,
Бондаренко К. В.,
студентка,
Юридичний інститут
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ АВІАЦІЙНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Інститут досудового врегулювання господарських спорів є правовим засобом, який дозволяє кредиторів захистити порушені майнові права без втручання суду. Суть досудового врегулювання господарських спорів зводиться, головним чином, до пред'явлення претензії одним контрагентом іншому для своєчасного і належного вирішення господарських непорозумінь. Це питання розглядали такі науковці, як Домбровський С. Ф., Побірченко І. Г., Белянєвич В. Є., Балюк І. А., Притика Д. М., Титов М. І., Чернадчук В. Д., Щербина В. С. та інші.

Досудове врегулювання господарських спорів є одним із спірних положень сучасного українського господарського процесу. Цілком природно, що сторони господарського конфлікту повинні самостійно вжити всіх можливих заходів для мирного розв'язання спору, що виник, і лише потім звертатися до суду. З іншого боку, існування подібного бар'єру є, по суті, обмеженням права на судовий захист [2, с. 48].

Як свідчить практика претензійної роботи найчастіше пред'являються претензії, що виникають у зв'язку:

з невиконанням або неналежним виконанням договорів перевезення, договорів оренди майна, земельних ділянок;

з невиконанням або неналежним виконанням договорів підяду;

з невиконанням або неналежним виконанням договорів поставки продукції, товарів (недопоставка, поставка продукції, товарів неналежної якості, з нестачею, некомплектної);

не своєчасною оплатою поставленої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Особливу увагу на авіаційному підприємстві потрібно приділяти категорії справ, що викликають найбільше занепокоєння. Вивчивши й узагальнивши претензійну та судову практику за окремими категоріями справ або підбивши підсумки цієї роботи за певний період, юридична служба подає матеріали з відповідними висновками і пропозиціями керівництву підприємства.

Матеріали узагальнення претензійної роботи рекомендується обговорювати на засіданнях керівництва авіаційного підприємства. При цьому роботу з підготовки цих матеріалів слід виконувати разом із працівниками відповідних служб і структурних підрозділів з метою поглибленого вивчення причин спорів.

Відповідно до ч. 5 ст. 5 ГПК вимога досудового врегулювання господарських спорів не поширюється на спори про:

1. Визнання договорів недійсними;
2. Визнання недійсними актів державних та інших органів, підприємств та організацій, які не відповідають законодавству та порушують права та охоронювані законом інтереси підприємств і організацій;
3. Стягнення заборгованості за опротестованими векселями;
4. Звернення стягнення на заставлене майно;
5. Стягнення штрафів Національного банку України з банків та інших фінансово-кредитних установ [1].

Багато науковців та юристів-практиків вважають, що порядок досудового врегулювання господарських спорів взагалі не потрібен, бо він діяв ефективно лише завдяки особливостям радянської господарської системи, а в нових умовах не може ефективно застосовуватись і втратив популярність серед суб'єктів господарювання [2, с. 50].

Важливою особливістю досудового врегулювання господарських спорів є те, що терміни подачі претензії і відповіді на неї, установлені Господарським процесуальним кодексом України і відповідними статутами і у випадку їхнього пропуску не можуть бути продовжені або відновлені. У зв'язку з цим зазначені положення часто використовувалися авіаційними підприємствами та іншими транспортними організаціями, органами зв'язку для відхилення від відповідальності.

Дійсно, без виконання досудового порядку звернутися до суду не можна, а у випадку пропуску терміну ця можливість зовсім втрачається. Це положення розхолоджувало транспортні організації, дозволяло крізь пальці дивитися на виконання своїх обов'язків по договорах перевезення

Також слід зазначити, що використання даного інституту впливає як на відносини між суб'єктами господарювання, так і на реформування економіки в цілому. У зв'язку з цим законодавцю необхідно більше уваги приділяти регламентації даного питання для того, щоб несумлінні контрагенти не використовували пробіли нормативно-правової бази для відхилення від відповідальності за неналежне виконання господарських договорів.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №6. – Ст. 56.
2. Чернадчук В. Д. Господарське процесуальне право України : підручник / В. Д. Чернадчук, В. В. Сухонос, В. П. Нагребельний та ін. – Суми : Університетська книга. – 2006. – 331 с.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНО-ОЗДОРОВЧОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Правове регулювання правовідносин з туристично-оздоровчого обслуговування як цивільних забезпечується через вплив на їх елементи регуляторів та встановленням нормами цивільного права моделей упорядкування цих відносин. Норми цивільного та іншого права впливають на їх учасників і спонукають їх здійснювати їх суб'єктивні цивільні права та виконувати обов'язки у бажаному та безконфліктному напрямку, а в разі виникнення конфлікту прав та охоронюваних законом інтересів вирішити суперечку. Тож їх врегулювання досягається існуванням самих норм цивільного права такої інструментальної системи, яка дозволяє досягти мети правового регулювання і перетворення бажаного у суще. Механізм трансформації положень норм права в практику отримав назву механізму правового регулювання.

В правовій науці щодо механізму правового регулювання склались такі підходи як: 1) взята в єдності сукупність правових засобів якими забезпечується правовий вплив на суспільні відносини [1, с.30] та складається з юридичних норм, правовідносин та актів реалізації суб'єктивних прав та здійснення юридичних обов'язків, а пізніше нормативних актів, правосвідомості та правової культури [1, с.34-35]. В останніх роботах він відносить до механізму правового регулювання: юридичні норми; правові відносини, акти реалізації прав та обов'язків; 2) сукупність елементів, зв'язків і динамічних закономірностей, необхідних та достатніх для врегулювання одного елементарного акту поведінки [3, с.71]; 3) послідовний ланцюг зміни окремих правових явищ: норма права, що регулює цивільні правовідносини; – юридичний факт – права та обов'язки учасників цивільних правовідносин – реалізація прав та виконання обов'язків – а, за необхідності, захист порушеного права чи охоронюваного законом інтересу [2,